

Posudek vedoucího práce na práci Terezy Polcarové
„Apoštol Pavel jako superhrdina: Souboje čarodějů ve Skutcích apoštolů“

Cílem práce Terezy Polcarové bylo podat interpretaci třech vybraných míst ze *Skutků apoštolských* Sk 8, 5-24; Sk 13, 6-12; Sk 16, 16-20, které označuje ve shodě s německým badatelem H.-J. Klauckem jako bitevní scény, a to s ohledem na srovnání postav jejich protagonistů: tedy jáhna Filipa, Šimona mága, apoštola Pavla, Elymase a dívky s prorockým duchem z města Filipy. Při interpretaci se autorka snaží najít podobnosti a rozdíly, jež jsou u Lukáše určující pro to, která z postav bude stát na té správné a která na špatné straně, aniž by bylo nějak zvlášť důležité, co tyto postavy hlásají či káží. Autorka v poměrně podrobné, korektní a sekundární literaturou poučené analýze ukazuje, že v Lukášově podání mají tyto postavy, jež jinak máme tendenci chápat jako antagonisty, minimálně co do své řecké veřejné image mnoho společného. Liší se naopak ve svém sebepochopení čili zejména v postoji k síle (DYNAMIS), jež je uschopňuje k jejich činům a dělá z nich odborníky na posvátno: na jedné straně stojí ti, kdož mají za to, takovou silou vládnou nebo dokonce sami touto silou jsou (Šimon mág), na straně druhé pak křesťanští misionáři a apoštolové, jež sami sebe chápou pouze jako nástroj, skrze který je při díle Duch Svatý. Druhá odlišnost je dána postojem k majetku či penězům, jenž se na základní rovině ukazuje v tom, že apoštolové dělají mocné činy, uzdravování a zázraky zcela zdarma, zatímco jejich protihráči je mají za zdroj obživy. Na závěr autorka ukazuje, nakolik lze analyzované scény artikulovat v konceptech superhrdina a superpadouch (*supervillain*), s nimiž se můžeme setkat v moderní *popkulture*.

K povinnostem vedoucího práce patří vyzvednout zejména silné stránky předkládané práce: zde je třeba ocenit, že práce má jasně stanovený cíl, přehlednou strukturu a dobře zvládnutou formální stránku. Zvláštní ocenění zaslouží též bibliografická rešerše: je zde nejen vidět, že autorka pečlivě nastudovala po mém soudu nejlepší komentáře ke *Skutkům apoštolským*, jež jsou - minimálně v angličtině - k dispozici (Johnson, Barrett, Tannehill), ale pro vypracování tohoto oddílu používá též recenze z vědeckých časopisů, což je v bakalářských pracích poměrně neobvyklé. Vlastní interpretace plně odpovídá bakalářskému stupni studia, je vypracována korektně a dokládá po mém soudu všechny teze, které autorka přehledně shrnuje v závěru a graficky v příloze (některé s dovolením použiji ve svých kursech).

Autorka dále velmi pěkně ukazuje, jak se v analyzovaných pasážích, kterým v moderním bádání nebývá přisuzována příliš velká důležitost, zrcadlí celek *Skutků apoštolských*: bitevní scény mají teritoriální charakter, kdy apoštol či evangelista musí nejprve jakoby provést zábor nového území tím, že porazí místní démonické síly, které dané území mají ve své moci. Autorka správně uvádí, že zmiňované bitevní scény jsou umístěny v klíčových místech *Skutků*: kdyby odešel Filip poražen ze střetnutí s Šimonem mágem, křesťanství by možná neopustilo Jeruzalém, pokud by Pavel podlehl v souboji s Elymasem a vrátil se zpět do Antiochie, křesťanství by nepřekročilo širší hranice judaismu, pokud by neuspěl při konfrontaci s dívkou s prorockým duchem, křesťanství by se zřejmě nikdy nerozšířilo do Evropy. Vzhledem k tomu, kolik pozornosti bylo tomuto spisu věnováno ve vědeckém bádání, nelze očekávat, že by autorka mohla přispět něčím zcela novým, nicméně srovnání hrdinů a padouchů ze *Skutků* s těmi, jež známe z komiksů či marvelovských filmů, je po mém soudu jak originální (z něčím podobným jsem se v odborné literatuře nesetkal), tak i vcelku přiměřené: opravdu i ve *Skutcích* platí, že největší padouch je velmi podobný největšímu hrdinovi a občas bývají i přátelé (ostatně někteří autoři spekulují o tom, že Šimon mág i Filip mohli být zakladatelé dvou konkurenčních křesťanských skupin v Samaří.) V tomto ohledu též práce není jen školskou analýzou marginálního motivu posvátného textu mrtvého náboženství: autorce se po mém soudu naopak podařilo skrze svět marvelovských hrdinů proniknout a vcelku přiměřeně pochopit ne zcela triviální oblast novozákonní spirituality.

Jsem si samozřejmě vědom toho, že práce má určité nedostatky: zejména po jazykové a stylistické stránce by si vyžadovala místy redakci, podobně je též autorka limitována tím, že jí je nepřístupný řecký text *Skutků*, což lze pouze částečně kompenzovat tím, že autorka pracuje s několika různými překlady do češtiny a angličtiny. Současně by možná stálo za zvážení, zdali ve *Skutcích* nejsou i další podobné scény, jako např. Petrovo střetnutí s Ananiášem a Safirou (*Sk 5*, 1-11) či Jidášův konec (*Sk 1*, 18-20).

Přesto si dovoluji hodnotit práci jako výbornou.

V Kladně 28.6.2019

Josef Kružík